

DE ONTMIJNER

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN DE
VERBROEDERING DER BELGISCHE ONTMIJNERS

M. VERBIST

DASPAR / N

Kasteeldreef, 35
3210 LINDEN

ALGEMENE VERGADERING

AFGIFTEKANTOOR

TERVUREN

1ste TRIMESTER

MAART 1995

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

BERGES A.

LIVINGSTONELAAN, 22

3080 TERVUREN

Fonds "E. GEORGE"

Situatie afgesloten op 28 februari 1995

In kas	:	100.000 BF
Op de rekening	:	26.968 BF
		<hr/>
Totaal	:	126.968 BF

Herhaling van het rekeningnummer :

145-8044000-43

INHOUD

1. ALGEMENE VERGADERING 1995

2. MEDEDELINGEN

3. AKTIVITEITEN VAN DE VERSCHILLENDE SECTIES VAN DE OAD

4. GESCHIEDENIS VAN DE BELGISCHE ONTMIJNINGSDIENST

ALGEMENE VERGADERING 1995

De effectieve leden worden verzocht de algemene Statutaire Vergadering bij te wonen, die zal worden gehouden op 10 mei 1995 om 10.30 Hr in het : Sportcentrum van de Landmacht
Herswegenstraat 61
3080 DUISBURG (TERVUREN)

De aangesloten leden, ereleden en sympathisanten zijn hartelijk welkom. (Zie plan in Bijl D)

AGENDA

1. Goedkeuring van de notulen van de Algemene Statutaire Vergadering die gehouden werd op 26 mei 1994 (zie tijdschrift "De Ontmijner" van de 2 de trimester 1994 - juni).
2. Verslag van de Beheerraad omtrent de activiteiten van de Verbroedering tijdens het boekjaar 1994 (zie Bijl C).
3. Uiteenzetting over de financiële toestand :
 - verslag omtrent de ontvangsten en de uitgaven met betrekking tot het boekjaar 1994 (het steunfonds E. GEORGE inbegrepen) (zie Bijl A)
 - verslag van de revisoren (zie bijl B)
 - goedkeuring van de rekeningen
 - ontlasting te geven aan de beheerraad
4. Bepalen van de bijdrage voor 1996
5. Statutaire verkiezingen :
Krachtens Art 21 van de statuten, verkiezingen van 6 bestuursleden.
Zijn uitredend en herverkiesbaar :
de Heren : BERTIN
DUMONT
VERVENNE J.
VAN CLEUVENBERGEN
CHOUFFART
PAREE
6. Uitreiking van het Ereteken van Verdienste van de V.O.V. (Vereniging van Oudstrijders-Verenigingen) de Heren :
 - GOUD : TOUSSAINT Paul
 - ZILVER : CRAYMEERSCH
DEMEESTER
DENEVE
 - BRONS : CABARAUX
JANSSENS
PAUWELS
DE BOES
DORVAL

7. Uitreiking van het ereteken van Ontmijner aan
de Heren : MOORTGAT
CAUWENBERG
BORN
DANIELS
REQUILLE
VERVENNE J.

8. Deverse mededelingen

a. Bedevaart naar STAVELOT

Deze zal plaatsvinden op een later te bepalen datum in september.

De gegevens omtrent deze bedevaart zullen in de eerstvolgende uitgave van ons tijdschrift "De Ontmijner" verschijnen.

b. Navraag naar "souvenirs" voor de traditiesaal (diverse voorwerpen, foto's, documenten, enz)

c. Verzenbundel van de Heren René PORREWIJCK en Marcel Lallemand.

9. Vragen en antwoorden

**ADMINISTRATIEVE GEGEVENS MET BETREKKING TOT DE ALGEMENE
VERGADERING VAN 10 MEI 1995**

1. Plaats : Sportcentrum van de Landmacht

Hertswegenstraat 61

3080 DUISBURG (TERVUREN) (Zie plan in Bijl D)

2. Onthaal : vanaf 09.45 Hr

3. Vergadering : 10.30 Hr

4. Maaltijd : warme maaltijd

prijs 650 BFr (aperitief, wijn en koffie inbegrepen)

5. Inschrijvingen : bij uw regionale afgevaardigde met :

NOODZAKELIJKE VERMELDING

10 mei 1995 + NAAM

Uiterste inschrijvingsdatum 21 APRIL 1995

6. Vervoer : te organiseren door de respectievelijke secties

7. Deelnemingslijst :

De secties zullen hun deelnemerslijst VOOR 28 APRIL overmaken aan het Secretariaat van de Verbodering Noodzakelijke formaliteit

8. Ter informatie de postcheque- en of bankrekeningen van de secties met de naam van de verantwoordelijken.

Rekeningnummers :

Nationaal (Mr BERGES)	: 210-0257747-70
Sectie BRABANT (Mr BERGES)	: 000-0817353-31
Sectie HENEGOUWEN (Mr BERGES)	: 000-0181949-74
Sectie LUIK (Mr CHOUFFART)	: 000-0790211-49
Sectie OOST-VLAANDEREN (Mr EECKHOUT)	: 000-0150164-08
Sectie WEST-VLAANDEREN (Mr TOUSSAINT)	: 385-0062695-96
Sectie OAD (Mr MATTHEUS)	: 001-1357579-43

BIJLAGEN

Bijlage A : een exemplaar van de financiële balans van het boekjaar 1994

Bijlage B : een afschrift van het proces-verbaal van toezicht van de leden revisoren

Bijlage C : activiteiten van de Verbroedering in 1994

Bijlage D : plan Algemene Vergadering

1. De effectieve leden die zich kandidaat wensen te stellen voor de beheerraad worden verzocht hun naam en adres schriftelijk over te maken aan het Secretariaat van de Verbroedering :
Livingstonelaan 22
3080 TERVUREN

EN DIT VOOR 01 MEI 1995

2. Elke aanvraag tot interpellatie tijdens de Algemene Vergadering moet VOOR 01 mei 1995 schriftelijk worden ingediend bij het Secretariaat van de Verbroedering. Het onderwerp van de interpellatie dient uitvoerig beschreven te worden

Namens de Beheerraad

De Secretaris - Penningmeester

Dhr. A. BERGES

De Voorzitter

Dhr. A. BERTIN

AFREKENING 1994

<u>IKOMSTEN</u>		<u>UITGAVEN</u>	
BIJDRAGEN 1994	101.500	BANKKOSTEN	1.008
BIJDRAGEN 1995	1.200	BIJDRAGE V.O.V.	33.530
INTERESTEN	41.859	ERETEKENS	6.160
KASBONS	300.000	PRIJS GEN. SEVRIN	5.000
ERETEKENS	100	BULLETIN	27.805
ALGEMENE VERGADERING	3.000	BESTUURSVERGADERING	6.620
		KASBONS	279.980
		ALGEMENE VERGADERING	19.220
		VERPLAATSINGSKOSTEN	3.640
		VOORHEFFING	4.151
		BLOEMEN	8.500
		STAVELOT	36.660
		VAANDELDRAGER	1.500
		OVERLIJDENS	1.000
SALDO	7.015		
	<u>454.774</u>		<u>454.774</u>

TOESTAND OP

	31.12.1993	31.12.1994
N.M.K.N.	14.098	9.647
GEN. BANK	7.188	4.624
P.C.R.	840	840
SALDO		7.015
	<u>22.126</u>	<u>22.126</u>

EFFEKTEN

N.M.K.N.	400.000 à 6,50 %	01.07.97
	100.000 à 5,75 %	01.08.95
GEN. BANK	100.000 à 6,10 %	01.07.97
	100.000 à 6,50 %	01.07.97

Verslag van de leden revisoren bij de Algemene Statutaire
Vergadering van 10 mei 1995

Mijne Heren,

De Heren VAN CLEUVENBERGEN en MATTHEUS bijeengekomen op 03 maart 1995, na convocatie van de Beheerraad, hebben de eer U het verslag voor te stellen van de onderzoeks- en toezichtsoopdracht die ons krachtens de statuten is opgelegd.

Wij hebben de rekeningen van het actief en passief gecontroleerd en de boekhoudingsafschriften en de documenten van het boekjaar 1994 nagezien en hebben die juist bevonden.

De leden revisoren stellen bijgevolg de Algemene Vergadering voor, de voorgelegde rekeningen goed te keuren en aan de bestuursleden ontlasting te geven

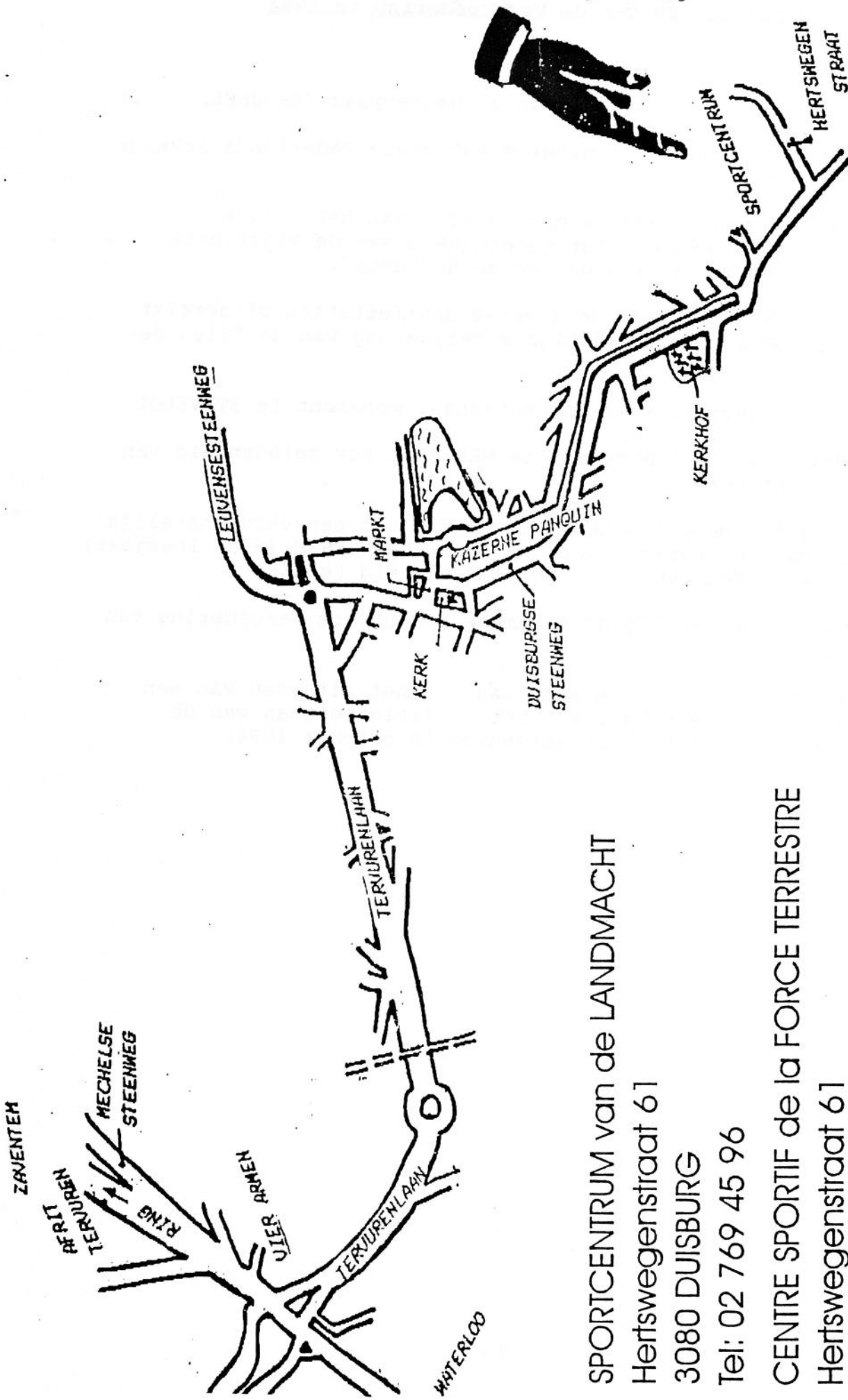
HEVERLEE, 03 maart 1995

Waren aanwezig Dhr BERTIN en BERGES

Aktiviteiten van de Verbroedering in 1994

1. Driemaandelijkse vergadering van de Beheerraad (BRUSSEL,).
2. Delegatie met vaandel bij diverse Nationale vaderlandslievende manifestaties.
3. Deelname door een delegatie met vaandel aan het defile georganiseerd te BRUSSEL ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van de bevrijding van de hoofdstad.
4. Deelname te STAVELOT aan de diverse manifestaties uitgereikt ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van de "Slag der Ardennen"
5. Jaarlijkse bedevaart naar ons nationaal monument te STAVELOT.
6. Bloemenhulde aan het monument te MEERDAAL ter gelegenheid van het St-Barbarafeest
7. Uitreiking van de prijs Gen. Maj SEVRIN aan een verdienstelijk leerling van een basisschool uit OOST-VLAANDEREN (6 de leerjaar) tijdens een vaderlandslievende plechtigheid te GENT
8. Deelname aan de jaarlijkse Algemene Statutaire Vergadering van de V.O.V.
9. Indienen van de officiële aanvraag tot het uitgeven van een postzegel ter gelegenheid van het 50 jarig bestaan van de Verbroedering in 1996. (Ingediend op 16 oktober 1994)

Plan Algemene Vergadering

SPORTCENTRUM van de LANDMACHT

Hertswegenstraat 61

3080 DUISBURG

Tel: 02 769 45 96

CENTRE SPORTIF de la FORCE TERRESTRE

Hertswegenstraat 61

3080 DUISBURG

Tél: 02 769 45 96

MEDEDELINGEN

HUWELIJKEN

Adjutant **GODRIE** en Juffrouw **MOL** Véronique zijn op 04 maart 1995 in het huwelijk getreden.
Gelukwensen voor de jong getrouwen.

DIAMANTEN BRUILOFT

De Heer en Mevrouw Jules **DEMEULENAERE** - **CORNETTE** uit **STADEN** hebben op 21 februari 1995 hun Diamanten bruiloft gevierd.
We wensen aan de jubilarissen nog vele jaren samen. Hartelijke gelukwensen

BUITENLANDSE ZENDINGEN

a. BELBAT

Aflossing einde maart door :

1SgtMaj VERFAILLIE
1SgtMaj WITTOUCK
KplChef MORLION

b. CAMBODJA

Aflossing begin maart door :

Kapt MERCKX
AdjtChef VAN CLEUVENBERGEN
Adjt GODRIE

GEBOORTE

In de maand februari 1995 is de eerste kleinzoon geboren in de familie VAN DE VOORDE-VERHULST.
Gelukwensen aan de gelukkige grootouders.

NECROLOGIE

CNOCKAERT gestorven te VEURNE op 17 februari 1994
LEBON Norbert gestorven te GENT op 17 februari 1995
Onze innige deelneming aan de families.

VAKANTIE EN ONTSPANNING

8 dagen aan de AZURENKUST van 04 juli tot 11 juli 1995.
Vol pension, alle uitstappen inbegrepen voor de som van 21.250 BFr.

Voor inlichtingen en inschrijving zich wenden tot :

TOUSSAINT Paul
Kasteeldreef 2
8650 HOUTHULST
Tel : 051/70 18 34

HET MARINE-NIEUWS

Vanaf deze uitgave zal de O.A.D./ZM, op veler verzoek, steeds het interessantste en/of aangenaamste nieuws uit onze onmiddellijke omgeving publiceren.

Natuurlijk is dit niet alleen te verwezenlijken en daarom vraag ik de steun van ieder lid om de ervaren gebeurtenissen op te willen schrijven in een klein artikeltje. Dit mag in uw eigen landstaal geschreven zijn en kan handelen over een zeer uitgebreid thema als het maar interessant is om te lezen in "De Ontmijner". Ik denk dan in de eerste plaats aan de opgedane kennis in allerlei kursussen of bezoeken in binnen- en buitenland, maar ook aan duikervaringen, I.E.D./E.O.D. operaties, oefeningen op zee als aan de wal, kortom over het leven van de duiker-ontmijner in het algemeen. Andere suggesties zijn natuurlijk altijd welkom.

Mag ik ook vragen om persoonlijke zaken zoals mutatie, huwelijk, geboorte, overlijden, e.d. zo vlug mogelijk te melden zodat ik onmiddellijk actie kan treffen. Zo voel ik mij beter verbonden met u zoals het van een goede Vriendenkring mag verwacht worden.

Ik hoop op een goede medewerking onder ons om zo nieuw leven te blazen in onze Verbroedering. Voor inlichtingen en suggesties kunt u steeds terecht bij mij, uw vertegenwoordiger van de O.A.D./ZM.

R. Van den Eede
Eguermin/ Mijnenzaal
64 Oostende
Tel: 9/2732-260

De Russische zeemijnen in de mijnenzaal te Oostende.

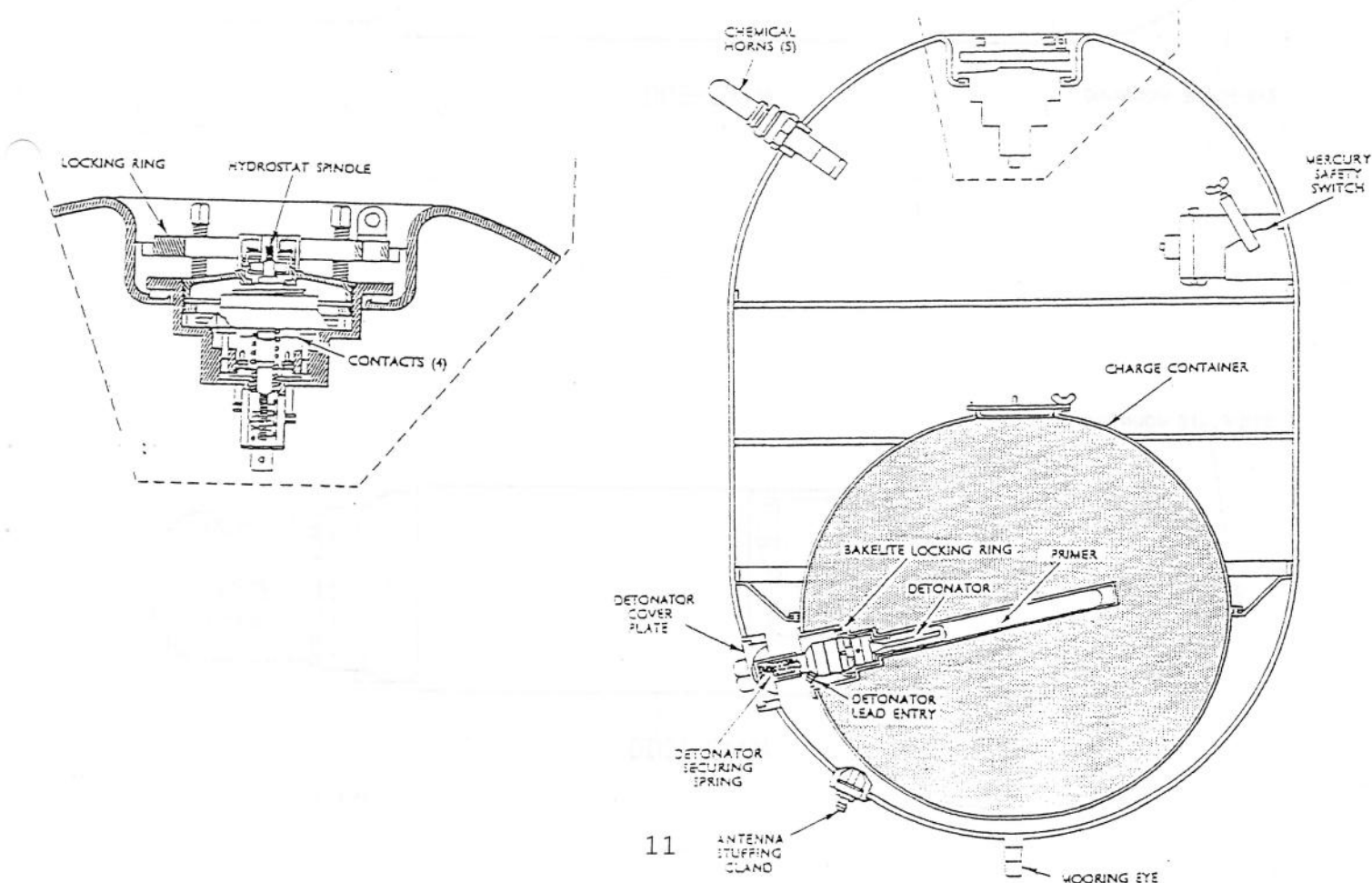
Sinds oktober 1993 is de mijnenzaal vier nieuwe Russische zeemijnen rijker. Het betreft de KB, YAM, KMD 500 en de 1000. Deze nieuwe zeemijnen komen van het vroegere Oost-Duitsland en zijn uniek in Europa. Het was dan ook spijtig te moeten vaststellen dat de UDM-mijn te gevaarlijk was om, met de ter beschikking zijnde materiaal, haar te ontdoen van de explosieve lading. Desalniettemin is het mechanisme in uitstekende staat om de werking van deze mijn te kunnen natrekken.

De KB-mijn is een verankerde contactmijn voorzien van vijf chemische hoorns en op diepte gesteld door een loodanker. De mijn was in produktie vanaf 1933 tot midden 1950 en volgende landen hebben deze in gebruik : Algerije; Albanie; China; Egypte; Indonesie; India; Irak; N.Korea; Vietnam; Cuba; Pakistan en Polen.

Karakteristieken :

Lengte	: 132 cm
Diameter	: 87,5 cm
Gewicht v/d mijn	: 500 kg
Gewicht v/h	: 590 kg
Lading	: 246 kg TNT
Ankerkabel	: 261 m x 10 mm

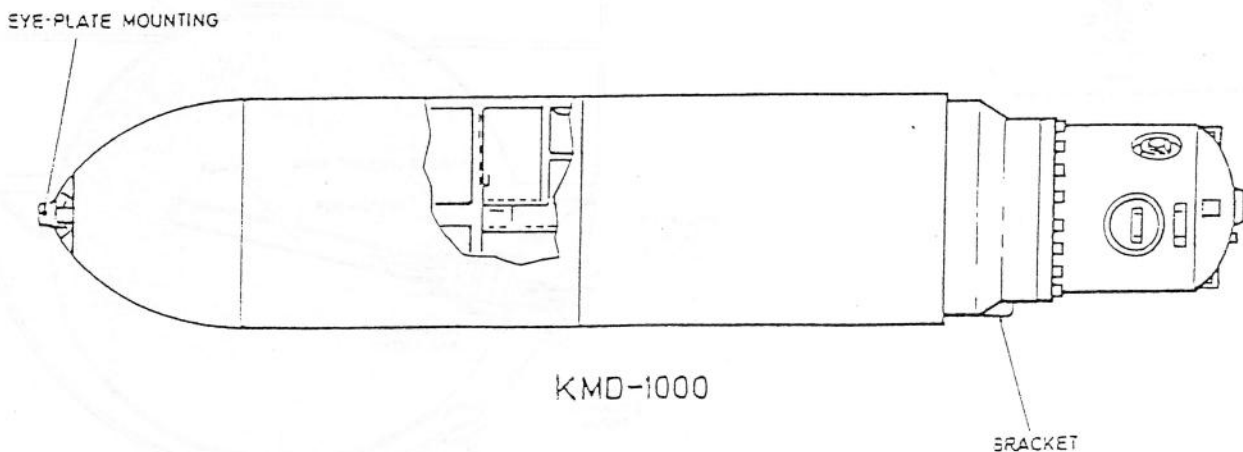
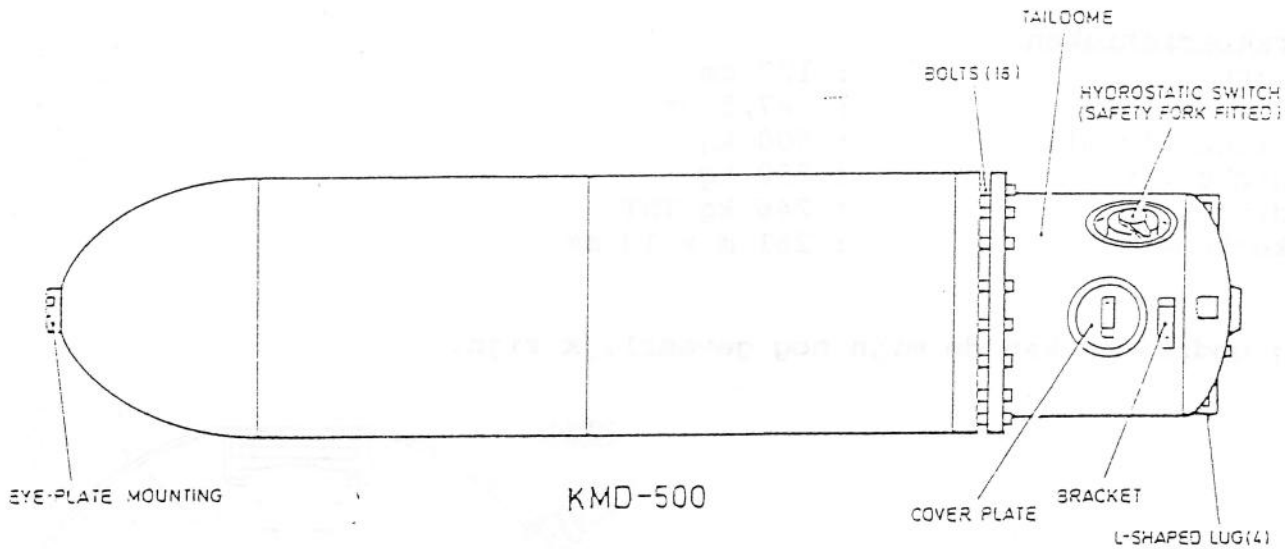
Bij opdrijven kan de mijn nog gevaarlijk zijn.

De KMD 1000 is de grote zuster van de KDM 500. Het zijn beide grond-invloedsminen door magnetische inductie. De mijnen waren in produktie van 1945 tot 1955 en volgende landen hebben deze in gebruik : Albanie; China; N.Korea; Vietnam; Polen; Indonesie; India; Egypte; Cuba en Pakistan.

Karakteristieken :

	KMD 500	KMD 1000
Lengte :	190,5 cm	288 cm
Gewicht :	500 kg	1000 kg
Diameter :	45 cm	53 cm
Lading :	300 kg	700 kg
Max diepte :	50 m	50 m
Wapeningsvertrager :	0,5 tot 10 dagen	
Schepenteller :	0 tot 11	
Sterilisatie : (batterij)	1 jaar	

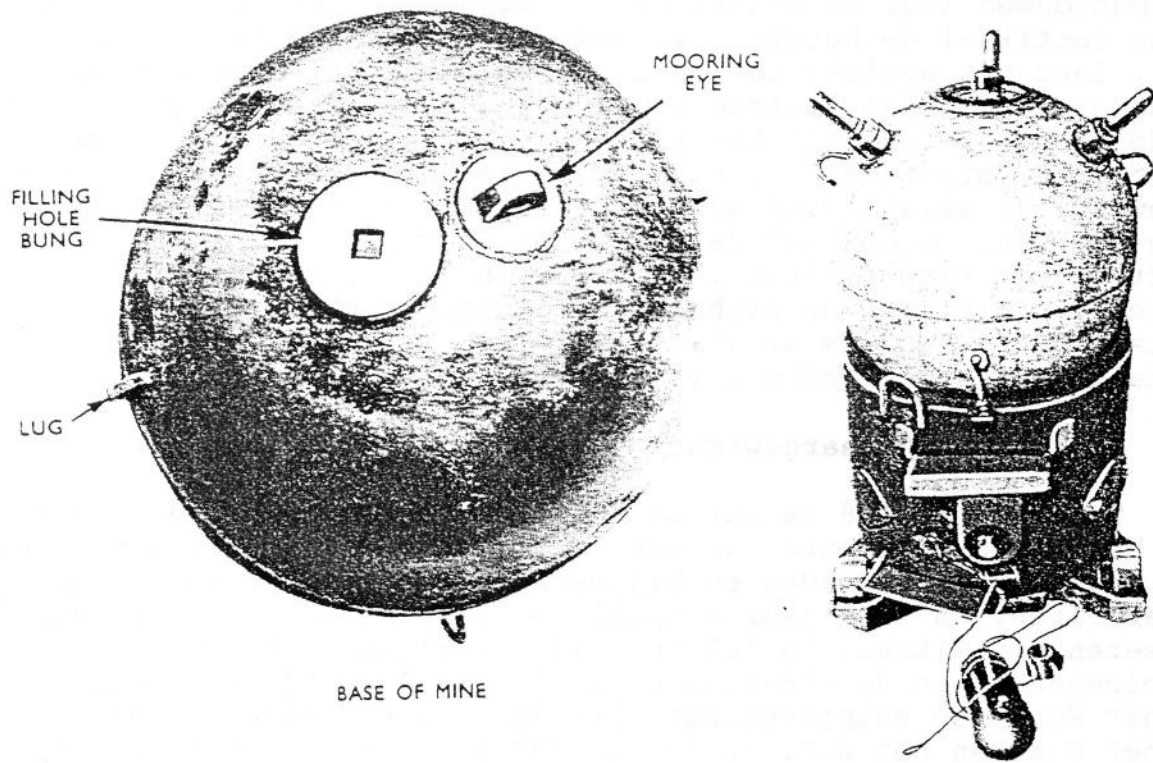

De YaM is een verankerde contactmijn met 3 chemische hoorns en op diepte gesteld door een loodanker. De mijn was in produktie vanaf 1933 tot midden 1950 en volgende landen hebben deze in gebruik : China; Egypte; Estland; Iran; Irak; Litouwen; Polen; Rusland; Oekraïne. Mogelijks Albanie; Indonesie; N.Korea; Cuba en Pakistan. Deze mijn werd gebruikt door Irak in de Perzische Golf als mijnobstruktor om het mijnveegmateriaal te vernietigen.

Karakteristieken :

Diameter	:	60 cm
Gewicht v/d mijn	:	52 kg
Gewicht v/h anker	:	100 kg
Lading	:	20 kg.
Ankerkabel	:	54m x 8,2 mm

Bij opdrijven kan de mijn nog gevaarlijk zijn.

Volgende instanties wensen we te bedanken voor het welslagen van de gehele operatie :

CINGGERFLEET; COMOPSNV; NAVCLEARMIN; Leerstoel Algemene en Militaire Chemie van de Koninklijke Militaire School; DOVO Luchtmacht Meerdaal; Log CN 4 adj S2-S3; Kleine Brogel; PAMPA RANGE; Munitiedepot Zedelgem; NEDEX ;DETLOGNAV; 10 Wing Tac; NAVCOMZEB; DIVMAR; MUN BUR Zwijndrecht en tenslotte de toenmalige directeur van EGUERMIN KTZ J.J. Timmerman.

Een belgisch militair (Ex-ontmijner en lid van de OAD) wereldkampioen Powerliften!

De leeuw van vlaanderen

Tekst : Gerritjan Maes
Photo : Jurgen Braekevelt

Bron : VOX N° 9503

1ste sergeant-majoor **WIM ELYN** behandelt de administratie van de bevoorrading en de afvoer van munitie in het Arsenaal voor Materieel en Munitie in Zwijndrecht. Een alledaagse job zal je zeggen. Akkoord, maar Elyn heeft heel wat meer in petto. In november 1994 trok hij naar de wereldkampioenschappen powerliften in het Zuidafrikaanse Johannesburg en stak zijn eerste wereldtitel op zak.

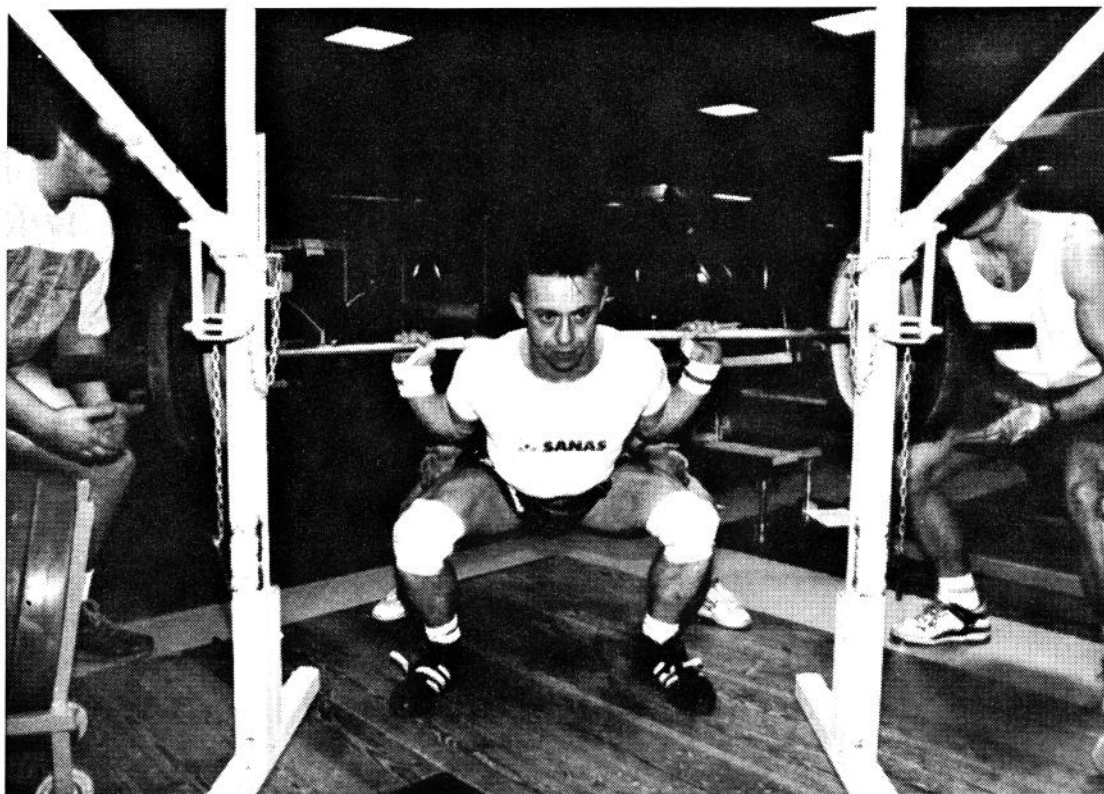
Powerliften is het kleinere en minder technische broertje van het klassieke gewichtheffen. Er bestaan drie soorten bewegingen : squat, bench-press en dead lift. Bij squat maakt de atleet met een halter op de schouder een kniebuiging waarbij het bekken lager moet komen dan de knieën. Daarna strekt hij opnieuw de benen. In het bankduwen ligt de atleet met de rug op een bank, strekt de armen vertikaal de hoogte in, neemt de halter van twee assistenten over, laat het gewicht tot op de borst zakken en duwt het opnieuw de hoogte in. In de laatste beweging, de dead lift, ligt de halter op de grond. De powerlifter tilt het gewicht ongeveer tot op kniehoogte, strekt het lichaam volledig en blijft zo drie seconden onbeweeglijk staan. Voor elke oefening krijg je op een wedstrijd drie beurten. De som van de beste resultaten in elk onderdeel geeft je het eindresultaat. (Als je dan het kilogramtotaal vermenigvuldigt met de lichaamscoëfficiënt, bekom je Swartzpunten. Die laten toe om atleten met een verschillend lichaamsgewicht met elkaar te vergelijken.)

Een "zwaargewicht" tussen de lichtgewichten

Toen Wim in '88 de cursus ontmijner met brio afsloot, viel hij buiten de diensturen in een zwart gat. In zijn vrije tijd had hij nog weinig om handen en hij besloot zich toe te leggen op het powerliften. Na vijf jaar competitie tilde hij een indrukwekkend palmeres bij elkaar. In '89 won hij het Vlaamse en Belgische kampioenschap in de -56-klasse. In '91 haalde hij de bronzen plak op het Europese kampioenschap. Een jaar later pakte hij het zilver op het E.K. en het W.K. In '93 en '94 stond Wim in het E.K. op het hoogste schavotje. Vorig jaar zette hij de kroon op het "power"-werk. Op het wereldkampioenschap in Johannesburg bleef iedereen achter hem. In de -60-klasse en zonder doping!

Doping, tja. Spijtig genoeg associeert bijna iedereen puike resultaten in krachtsport met doping. Maar de militair gaat er prat op dat hij nooit verboden stimulerende middelen gebruikte, wel vitamines. Hij nodigt trouwens de kwatongen, "die zijn prestaties naar beneden halen" uit om een trainingsweekje mee te volgen. Hij traint negen à tien keer per week gedurende 150 minuten. Wekelijks sleurt hij in totaal meer dan 80.000 kilogram de hoogte in.

Niet zo verwonderlijk dus dat hij in Zuid-Afrika 645 kg (526,96 Swartz-punten) achter zijn naam zette. "Een juiste ingesteldheid, een sterk karakter, zelfdiscipline, begeleiding van een professioneel team, enorme trainingsfaciliteiten van mijn korpscommandant en steun van de collega's op het werk brachten mij aan de top."

Squat : 180 kilogram in de nek

De sportievelingen van het jaar werden door onze vorsten ontvangen op het Paleis van Brussel

GESCHIEDENIS VAN DE BELGISCHE ONTMIJNINGSDIENST

door Onderluitenant-leerling
Pieter **CRAENEN**
Akademiejaar 1988-1989
KMS

HOOFDSTUK VI : DE BELGISCHE ONTMIJNINGSDIENSTEN VANDAAG (Vervolg)

3. DE INSTRUCTIE-OPDRACHT

De Ontmijningsdienst van de Landmacht heeft naast de typische ontmijningsopdrachten ook nog een zeer belangrijke instructiefunctie. Ze staat in voor :

- Het technisch vormen en permanent bijscholen en herscholen van specialisten van de drie machten
- De vorming van burgerlijke en militaire verkenningsagenten op het gebied van niet-ontplofte tuigen
- Het sensibiliseren van veiligheidsverantwoordelijken van grote organisaties (zoals NATO en EG) en grote bedrijven, en van politieinspecteurs, op het gebied van IED, d.m.v. informatiecursussen

De school van de ontmijningsdiensten bevindt zich te HEVERLEE. Het Peloton Instructie en Studies beschikt over een zeer complete documentatiebibliotheek, over een didactisch "museum", en over een oefenterrein.

4. EEN ACTUEEL PROBLEEM : DE TOXISCHE CHEMISCHE MUNITIE

a. Probleemstelling

De titel van deze paragraaf is misschien een beetje misleidend. De toxische chemische munitie heeft sinds de Eerste Wereldoorlog altijd al een probleem gevormd. Maar tot voor enkele jaren is men er altijd in geslaagd de munitie kwijt te raken, zij het meestal op onverantwoorde wijze. Dit jaar (1989) zijn er weer heel wat discussies gerezen over dit onderwerp, en een degelijke oplossing lijkt eindelijk voor de deur te staan.

b. Toxische chemische munitie : wat is dat precies ?

(1) Algemeen

Grofweg kan men twee soorten obussen onderscheiden, die werden gebruikt gedurende de Eerste Wereldoorlog : explosieve munitie en toxische chemische munitie. Tuigen van de eerste categorie waren de bommen gevuld met springstof, die bij explosie een enorme schokgolf ontwikkelden en scherven en kogeltjes in het rond slingerden. Kortom, het principe dat heden ten dage nog steeds van toepassing is. De toxische chemische munitie had niet de bedoeling te vernietigen door schokgolven, scherven en kogeltjes.

De lading springstof die zulk een obus bevatte, was dan ook herleid tot een minimum, eigenlijk net genoeg om de granaat te doen stukspringen en zodoende de lading te verspreiden. De lading kon gifgas zijn, rook, of brandende stoffen.

Hoe ziet zo een obus er dan uit? Uiterlijk is toxische chemische munitie niet steeds te onderscheiden van conventionele munitie. Een leek zou kunnen denken dat hij een "doodgewone" obus uit de Eerste Wereldoorlog in handen had, en juist dat maakt die munitie vandaag zo gevaarlijk.

In de gasobus zit meestal een glazen of loden fles, die het gas of de vloeistof bevat. De reden hiervoor is dat gassen dikwijls verkeerd reageren op metalen, men kon ze dus niet zomaar in obussen opsluiten. De vulstop is dan ook praktisch altijd van lood. Op sommige granaattypes is die loden stop aan de buitenkant zichtbaar, wat absolute identificatie mogelijk maakt.

Maar zoals reeds gezegd is het niet altijd mogelijk toxische en explosieve munitie uit elkaar te houden. Bepaalde munitietypes bestaan in een springstofversie en een toxische versie en kunnen onmogelijk (zelfs op basis van het gewicht) van elkaar worden onderscheiden. De stocks toxische chemische munitie die in POELKAPELLE ligt opgeslagen, bevatten dus een niet nader te bepalen percentage springstofmunitie. Om voor de hand liggende redenen wordt alle probleemmunitie immers beschouwd als toxisch.

(2) De gassen

Welke gassen werden er in de Grote Oorlog aangewend? Stel die vraag aan een leek, en als antwoord kun je krijgen : mosterdgas, yperiet en chloorgas.

Mosterdgas en yperiet zijn in feite twee namen voor hetzelfde gas. Het werd al in 1886 uitgevonden door de Duitse scheikundige Viktor MEYER, en werd mosterdgas genoemd omwille van de kleur en de geur. Het is een zwaar gifgas, dat langs de grond drijft en in de loopgrachten binnendringt. Het verbrandt de ademhalingswegen en de longen, veroorzaakt zware brandwonden op huid en ogen en tast het zenuwstelsel aan. Het is een persistent gas, en de Duitsers maakten er een regel van nooit een mosterdgasbombardement uit te voeren op een bepaald gebied binnen de drie dagen voor een aanval. De eerste obussen gevuld met mosterdgas waren klaar in juli 1917 (6) en werden ingezet tijdens de Derde Slag bij IEPER (juni - oktober 1917), waaraan het gas haar tweede naam "yperiet" te danken heeft. In juni 1918 begonnen ook de Fransen mosterdgas te gebruiken, in september volgden de Britten.

Het gas dat op 22 april 1915 bij STEENSTRATE (IEPER) door de Duitsers werd gebruikt in de eerste gasaanval op het Westfront, was chloorgas. Chloorgas was een van de eerste strijdgassen, maar was niet bijzonder geschikt om obussen mee te vullen.

- (6) Het HINDENBURG-programma voor de munitieproductie (1916) voorzag in een grote toename van de productie van gasgranaten en het perfectioneren van het mosterdgas.**

Bovendien zorgden de eerste eenvoudige gasmaskers er al voor dat chloorgas in feite spoedig had afgedaan als strijdgas. Toch bleef men het gebruiken tot het einde van de oorlog, voornamelijk als vulling voor gascilinders. Tijdens de Eerste Wereldoorlog onderzochten zowel de Duitsers als de Geallieerden zo een 4000 stoffen op hun bruikbaarheid als oorlogsgas in obussen. Een veertigtal soorten bleven over, waarvan een dozijn echt "bevredigend" werkten. Verscheidene soorten had men op het front "uitgeprobeerd". Enkele "succesrijke" gassen waren fosgeen, xylylbromide (een traanqas), lewisiet, chloorpicrine.

c. Wat met toxische chemische munitie?

Het opruimen van toxische chemische munitie is, omwille van de grote risico's, steeds een probleem geweest. Onmiddellijk na de Eerste Wereldoorlog paste men dan ook de gemakkelijkste oplossing toe, nl. dezelfde als voor de explosieve munitie: dumpen, er aarde over gooien, en eventueel de toegang tot het terrein verbieden.

In 1921 kwam een contract tot stand tussen de Belgische Staat en de Britse firma F.N. PICKETT & SON LTD. De firma verbond zich ertoe zowel explosieve als toxische chemische munitie te vernietigen. Op het terrein van de firma te POELKAPELLE werden speciale ovens gebouwd waarin de fles met het gas werd verbrand nadat die uit de obus was gehaald. Het was echter een zeer gevaarlijk procédé.

Kort na de Tweede Wereldoorlog werd de toxische chemische munitie vernietigd onder water, meestal net voor de kust of in de monding van het Zwin. Vanaf 1954 werd de gevaarlijke munitie, verpakt in betonnen blokken, gedumpt in de Golf van GASCOGNE, op een diepte van 4000 meter. Tussen 1954 en 1972 werd er zo 810 ton gedumpt, aanvankelijk door gecharterde burgerschepen, later door schepen van de Zeemacht.

Op 15 februari 1972 ondertekende BELGIE het Verdrag van OSLO, ter voorkoming van de zeeverontreiniging. Op 8 februari 1978 volgde de bekrachtiging, en op 19 mei 1983 werd het Verdrag door de wetgevende Kamers goedgekeurd. Het Koninklijk Besluit betreffende de uitvoering van de wet van 8 februari 1978 dateert van 7 november 1983 en verscheen in het Staatsblad van 25 januari 1984.

In november 1980 werd er echter weer 225 ton in de Golf van GASCOGNE gedumpt, de stock die was opgebouwd sinds 1972. Men beriep zich hiervoor op de noodtoestand voorzien in Art 9 van het Verdrag van OSLO. Volgens bepaalde politieke personages zou een laatste, klandestiene dumping hebben plaats gehad in november 1986.

De huidige stock bedraagt ongeveer 160 ton. Jaarlijks komt daar ruim 20 ton bij.

Sinds 1980 zijn specialisten van de Landmacht en van de industrie bezig met een onderzoek naar andere mogelijkheden om dit afvalprobleem op te lossen. De meest aangewezen oplossing is de bouw van een gerobotiseerde ontmantelingsinstallatie, wat zo'n 150 à 200 miljoen frank zou kosten. De jaarlijkse exploitatiekosten zouden dan nog eens 12 à 15 miljoen bedragen. Er wordt momenteel gewerkt aan de plannen voor zulk een installatie. Die plannen zouden nog dit jaar (1989) moeten klaar zijn.

In een ontmantelingsinstallatie wordt het chemische gedeelte van de gasgranaten gescheiden van het explosieve, waarna beide delen afzonderlijk kunnen vernietigd worden. De toxische agentia kunnen in vaten opgeslagen worden, om dan door de industrie vernietigd te worden.

Een eerste stap is al gezet. De eerder vermelde reinigingsinstallatie (kostprijs ± 10 miljoen BEF) is reeds operationeel, een elektrische heftruck werd aangeschaft, en voor het einde van dit jaar wordt de EODterreinrobot verwacht.

Binnen afzienbare tijd zal BELGIE, soms wel eens het bommenkerkhof van EUROPA genoemd, eindelijk zelf haar toxische chemische munitie op een verantwoorde wijze kunnen opruimen.

BESLUIT

Tijdens het neerschrijven van de geschiedenis van de Belgische ontmijningsdienst is mij één zaak duidelijk geworden : Tot vandaag is die ontmijningsdienst werkelijk nodig geweest, BELGIE kon geen moment zonder, wat bewezen werd door de gefaalde pogingen om ze af te schaffen. Steeds wezen de gebeurtenissen, al dan niet op voorhand, uit dat afschaffing van de ontmijningsdienst uit de boze was.

Nu stelt men zich onvermijdelijk de vraag : En wat in de toekomst? Moet de ontmijningsdienst blijven bestaan, en zo ja, hoe lang nog?

In termen van jaren en maanden kan daar onmogelijk op geantwoord worden. Zolang er munitie bovengehaald wordt, daterend van eender welke oorlog, zolang er terroristische acties gepleegd worden, zolang er ongelukken met explosieven gebeuren, kunnen we niet zonder een ontmijningsdienst. En als men nu weet hoeveel munitie er jaarlijks nog wordt gevonden, als men weet dat terrorisme iets is dat misschien nooit zal verdwijnen, dan zou men kunnen stellen : de ontmijningsdienst kan en mag niet verdwijnen...

*** EINDE ***